

MADÁR JÁNOS

Hullok már

A fa belém őszült. Veri arcomat
szeptemberek sűrű vetése, hajlong
szívem fölött a kifosztott ág. Gallyak
kitakart integetése. Búcsúzni nem

tudok, nem akarok – mert a földhöz
ereződött falevél a semmibe sárgul.
Hullok már minden morzsányi versben,
nem jut egészre a fény végtelen

irgalmából. Kegyelem, a reményt
kuporgató csönd is egyre csöndesebb
lesz. Szavaim – nyelvem alatt fénylő
kavicsok, az idő belőlem naponta elvesz.

Így leszek több önmagamnál, veletek
immár halhatatlan: emlék, szétromlott táj
és életem tükre. Az éjszakák kegyetlen
foncsorában arcotok őrzöm mindörökre.

LUKÁTS JÁNOS

Öt perc múlva száz év

Molyirtót kerestem, nagyon elszemtelenedtek az idén! Kotorásztam a festett, szép faladában, amelyikben még sose találtam meg semmit. Most a molyirtót nem, pedig éreztem a szagát, azt a szúrós, orrfacsaró bűzét. Beleszimatoltam a festett, szép faladába, de nem az orrom, hanem a szemem akadt meg valamin. Tarka kendő takart egy ormótlan tárgyat, kiemeltem és az asztalra állítottam.

Gyönyörű asztali óra volt, félgömb forma rézharanggal a tetején, a harang alól kilátszott az izgága kis harangütő. Középen, aranyos karikában nagy, régi számlap. Arabok a számok, azt jobban értették a régiek. A mutató, igen, abból csak egy van, az is lekókadtt, ott tűnődik az idő múlásán a hatos szám körül. Az óra fája végighasadt keresztben, meg egy kicsit a tetején is, de ott csak hajszálnyi a repedés.

Kezembe fogom, döntögetem előre-hátra, egy kicsit zörög, ami benne van. A szerkezet? Hol van az már! Amikor még két mutatója volt. Amikor még az időt mutatta. Mert hát az volt a dolga. Óra volt, vagy mi a szösz! Azért most is óra ez. Afféle... volt-óra.

Az eszem kereke jár, valamivel fürgébben, mint az óráé. Igaz is, nagyapámé volt az óra – mesélik a családban. Ő hozta a házhoz, talán akkor kapta, amikor megnősült. Házasság felelős az időért, hja, az öregek meg tudták fogalmazni, amit meg kellett fogalmazni. De, hát, hiszen akkor... akkor legalább száz éves! Annyi biztosan. És mióta nem jár? És mennyit járt életében? Addig óra az óra, ameddig jár, vagy ameddig az egerek széjjelhordják belőle a széthordani valót? Ugyan, hol vannak itt egerek?

Talán többet hallgatott életében, mint ameddig az időt mutatta-múlatta? Hirtelen sajnálni kezdem az órát. Tömör a fája, cseresznye lehet, valami vörhenyes árnyalat megmaradt száz év után is. És a súlya, az is megvan hozzá! Ezt, egerek? Puha rongyot keríték, pasztával fényezni kezdem, az óra cseresznyefája issza be a pasztát, tűnik el a repedésben a festék, ragyogás ül ki az óra homlokára, megkopott tetejére, csak a hátulja marad durva deszkadarab, festetlen. Szép óra ez, szép néma óra.

Az üvege homályos, pókháló forma vonalkák hálózák be, minek volna tükrös ablaka annak az egyetlen mutatónak. Azt a pillanatot mutatja, amikor megállt? Vajon mikor percent utolsót? Öt perccel száz év előtt? Tetszik a mondat, zavaros, de mélységeket sejtet. Az idő mélységeit, az óra életének meg az ember életének a mélységes voltát. Egy óra tovább él, mint egy ember? Nincs igazság! Persze, hogy nincs, idő van, nem igazság!

Nagy mama – talán ő bugyolálta még kendőbe. Emléket óvott az órában, azért rejtette el a fölcseperedő fiak elől? Haszontalan holmit látott benne, amit talán eladni még jó lesz egyszer, azért takarta tarka kendőbe? Eladni, ezt? Kinek? Miért nem hajította ki? Ha nem ő, valaki más, a mindenkori legöregebb a családban. Az első háború után, amikor nagyapánk elesett, a második háború után, amikor apánk elesett, ötvenhat után, amikor minden elesett...

Az óra jólesően hunyorog a napban. A nap befutja a cseresznyefa erezetét, a homályos, kerek számlapot kikerüli. Megjavíttatni? Ugyan, hol találsz mestert, aki ilyet kézbe vesz? Azt akarod hallani, hogy: „Ilyen vackot, uram, semmiért!”?

Hát elállhat itt éppen. Ha száz évig elszundikált ott, a festett, szép faládjában, a félhomályban. Talán a könyvszekrény egyik polcán, vagy ott, a falikép alatt. Oda próbálom, csak úgy futólag. Szánalmas, erre mondták régen, hogy snassz. Elég, ne többet! Az én órám, a nagyapám órája. A mi óránk! Lemondó sóhaj, lehajló mozdulat. A mutató kókad, az óra hallgat. Öt perc múlva száz éves.

Legutóbb az öreg esernyőt meg az összeégett sátorlapot is kidobtam, könnyű szívvel, azóta tiszta a kamra sarka. Az órát elválasztom évtizedes társától, a kendő marad. Az órát fölragadom és indulok vele, le a lépcsőn, berakom az első kukába, rácsapom a fedelét. Föl a lépcsőn, vissza a lakásba. Határozott mozdulatok. Nem lesz itt lomtár...

A vacsora ideje. A felvágott zsíros, a sajt száraz, a vajtartót odébb taszigálom az asztalon. Maradék vörösbor lötyög az üveg alján, alig félpohárnyi. Megáll a kezemben a pohár, mintha búcsúztatóra emelném. Mire? Arra a... izére? Odalenn van a kukában. Eddig legalább a festett, szép faládjában. Ahonnan bármikor... A kukából

soha többet... Mit tehet arról az az óra, hogy nincs neki csak egy mutatója? Mert valaki öt perc múlva száz éves, azt már le kell hordani a kukába?

Felhajtom a bort, ecetes lett az üvegben. Szájamban a romlott ital undorító íze. Vagy inkább a lelkiismereté. Vagy mi az, ami olyan keserű az ember szájában? Felugrom, a lefolyóba köpöm a bort, és nem megyek vissza az asztalhoz. Állok a lakás sötét részén, egyedül, kifosztottan. Rosszabb! Én magam voltam az, aki...

Feltépem az ajtót, száguldok le a lépcsőn. Motozást hallok a kapualjból. Hajléktalan matat a kukák között. Az első kuka fedelét emelgeti. Ott a kezében... Nézegeti, fitymálja, de azért vinné. Az én órám, a mi óránkat, a családi ékszer! Mit képzelsz ez? Pimasz, teszed le azonnal? Kirántom a kezéből, fenyegető mozdulat, valami goromba ráröffenés. Már iszkol, nehogy tolvajt kiáltsak. A nyomorult. Szegény nyomorult. De hát mit tudhatja ő!

– Látod, te ostoba! – mondom magamnak, mondom az órának. Biztató szemrehányás, megkönnyebbült korholás – mit tudom én, kinek szól, kinek mit jelent. Bevágom magam mögött az ajtót, aztán belülről nekidőlök. Csak egy percre, amíg érzem, hogy helyredöccent az idő.

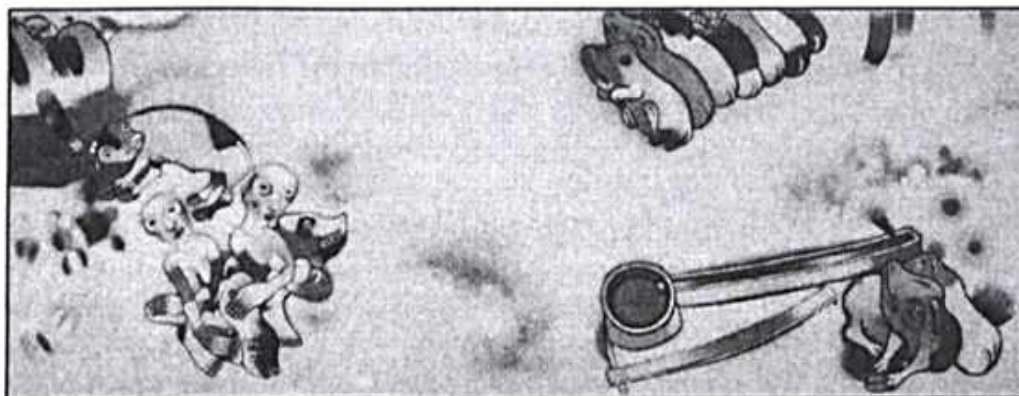
Oda állítom az asztalra, a mai vacsora helyére, meg a holnapi reggeli helyére. Nem jó hely az egy órának. Útban van, de útban volt a kép alatt is, a szekrény tetején meg úgy nézett ki, mint egy szétolvadt, tavaszi hógolyó. Majd holnap! – és lefeküdtem aludni. Nagypámmal álmodtam, aki harminc évvel az én születésem előtt halt meg, apámmal álmodtam, aki három évvel az én születésem után halt meg. Az órán veszekedtek, rángatták egymás kezéből, aztán kettétépték. Az óra rúgói és kerekei kipattantak a szerkezetből, és széjjelgurultak a földön. Az órát aztán nagy egyetértésben bedobták egy folyóba. Erre fölriadtam. Hát én, nekem nem jut az ő órájukból, az ő idejükéből? Úgy látszik, nem.

Szürke volt a reggel, barna az óra. Vaksi és egykedvű. Mintha ásított volna a félhomályban. Egy óra ne ásítson. És ne egy olyan óra, amely... amelyet...

És most hova? Sehova. Mit tudom én, hova. Nem volt neked jó ott, ahol eddig voltál? Ott a homályban, az időn kívül? Ez a szoba túl szép volna neked! – gondoltam, aztán: – Az a kuka meg túl... Hagyjuk! – legyintettem. Hol a kendő? Vissza bugyoláltam bele, végigsimítottam, nincs-e ránc a kendőn. Kamra, festett, szép faláda – ott a helyed. Majd száz év múlva újra előveszlek, újra megfényezlek!

Itt a molyirtó, ezt kerestem!

2007. február 9.

Földi Péter : *Disznók a Komorlyuknál – A kondásnővérek ének* (2003–04)